

Welkom in de Tuin van Sonia

Een wandeling
langs 100 nieuwe
bomen en 15.000
nieuwe vaste
planten

Belvédère

Rode tuin

Welkom in de Tuin van Sonia. In dit boekje nemen we je mee achter de schermen en kun je lezen hoe deze 1 hectare tuinuitbreiding tot stand kwam. In 2020 kochten de provincie Antwerpen en Arboretum Kalmthout samen een privétuin, grenzend aan het arboretum. Het was een unieke kans om uit te breiden en werd mogelijk door de vele giften van meters & peters, partners en sympathisanten. Dankzij het intensieve werk van onze tuiniers en tuinaannemers, is deze plek en volwaardig deel van een 13,5 hectare botanisch paradijs. Dat betekent: 10.000 vierkante meter extra wandelplezier en zo'n 100 nieuwe bomen en 15.000 nieuwe vaste planten om te ontdekken. Geniet van al dat nieuws, nu en in de toekomst!

— Abraham Rammeloo, conservator-directeur van Arboretum Kalmthout.

Even voorstellen

Tuin van wie?

In Arboretum Kalmthout vind je verschillende kleurentuinen en enkele thematuinen. Sinds de zomer van 2023 is er ook de Tuin van Sonia. Dit nieuwe tuingedeelte is genoemd naar de vorige eigenares, Sonia Van Laethem, die in 2020 verhuisde en haar eigendom verkocht. Ze volgde de aanlegwerken op de voet en komt regelmatig op bezoek.

De gedachte dat mijn grote tuin daadwerkelijk tuin zal blijven en dat ik er nog steeds in zal kunnen wandelen, geeft me veel voldoening.

— Sonia Van Laethem-Hubens

Aan weerszijden grenst het nieuwe gedeelte aan een residentiële woonwijk vlakbij Grenspark Kalmthoutse Heide. Door arboretum te worden en niet te verkavelen, blijft een mooie groene buffer behouden. Dwars doorheen de tuin vloeit de Zwanenloop, een beek die in de Kalmthoutse Heide ontspringt. De beek is zichtbaar gemaakt en is een groen-blauwe ader waar recreatie en natuur elkaar versterken.

Villa De Mus

Villa De Mus maakt, samen met de tuin, nu deel uit van Arboretum Kalmthout. De renovatie en de invulling zijn voor later.

4

2

8

9

8

De planten

Oude bomen

Dat de vorige eigenaars van deze tuin gepassioneerde tuiniers waren, is te merken. Er groeien enkele imposante, volwassen bomen: een statige rode beuk, *Fagus sylvatica f. purpurea* **1**, een hoge valse acacia, *Robinia pseudoacacia* **2**, en een prachtige zomereik, *Quercus robur* **3**. De oude Japanse notenboom, *Ginkgo biloba* **4**, plantte eigenaar Alex Hubens meer dan 70 jaar geleden samen met Antoine Kort, de toenmalige directeur van de kwekerij uit de periode vóór er sprake was van Arboretum Kalmthout. Maar ook te bewonderen zijn de breed uitgegroeide oude toverhazelaars, *Hamamelis* **5**.

Rozen

In de Tuin van Sonia groeien langs de Zwanenloop enkele interessante rozen, waaronder twee oude, prachtige exemplaren van *Rosa × micrugosa* **6**, een kruising tussen de rimpelroos *Rosa rugosa* met de kastanjeroos *Rosa roxburghii*. Van deze laatste groeit er een zeer groot en oud exemplaar naast de Gloriëtte **7**. Langsheen de beek zijn er daarom enkele bijzondere vormen van de kastanjeroos aangeplant om de verbinding compleet te maken. In de oorspronkelijke tuin vonden we bovendien een in cultuur verloren gewaande *Rosa moyesii* 'Superba' **8**. Uiteraard is deze ook geïntegreerd in het nieuwe tuinontwerp.

Klimaatbestendig

In de Tuin van Sonia hebben we voornamelijk gekozen voor planten waarvan we vermoeden dat ze het veranderende klimaat zullen verdragen. Zo is er gekozen voor planten uit een eerder continentaal klimaat, zoals de collectie eikenbladhortenisa's, *Hydrangea quercifolia* **9**. Ze zijn afkomstig uit enkele zuidelijke staten van de Verenigde Staten. Ze bieden ons niet enkel mooie bloempluimen, ze hebben ook een schitterende herfstkleur! Het zijn ideale planten om zomers zoals die van afgelopen jaren te doorstaan.

15.000 vaste planten

In het voorjaar van 2023 plantten de tuiniers en de vrijwilligers 15.000 nieuwe vaste planten. Wanneer ze bloeien, brengen ze volop kleur in de tuin. Opmerkelijk is een breed en uitgestrekt lint van verschillende *Bergenia* cultivars dat zich doorheen de verschillende borders slingert. *Bergenia*, of schoenlappersplant, heeft een mooie en lange bloei en is ook in de herfst en de winter aantrekkelijk. Het is een 4-seizoenenplant bij uitstek.

André Beerendonk van P15 (stads)landschappen bedacht het concept voor de vaste planten en vertelt erover in een filmpje. Scan de QR-code.

Kijk eens onder de beuk

Beuken, zoals de grote rode beuk *Fagus sylvatica f. purpurea* **1**, houden er niet van dat hun wortels belopen worden, dus laten we de onderste takken lekker laag hangen. Eronder is de ideale plek voor herfstbloeiende tuincyclamen, *Cyclamen hederifolium*. Er is speciaal gekozen voor planten met verschillende en opvallende bladvormen en -kleuren.

TIP

Dit najaar kun je in Arboretum Kalmthout een uitgestippelde wandelroute volgen langsheen de vele bloeiende herfstcyclamen.

1

Bergenia

Bedreigde bomen

Er groeien zo'n 100 nieuwe bomen en struiken in de Tuin van Sonia. Sommige al flinke exemplaren, andere nog jong en klein maar beloftevol. Naast enkele cultivars zijn er verschillende wilde boomsoorten aangeplant die in de natuur (ernstig) bedreigd zijn. Ze staan op de zogenaamde rode lijst. Daarom dragen ze een rood label naast het witte label met hun naam en collectienummer. *Acer pentaphyllum* uit China, *Franklinia alatamaha* uit de Verenigde Staten, *Nothofagus cunninghamii* uit Tasmanië en *Xanthocyparis vietnamensis* uit Vietnam zijn maar enkele voorbeelden.

Cyclamen hederifolium

Curiositeiten

Een opvallende beuk met krullende bladeren is *Fagus sylvatica* 'Cristata' **10** die al van voor de Tweede Wereldoorlog naast de Gloriëtte groeit. De tuiniers plantten in de Tuin van Sonia verschillende bomen en heesters met krullende bladeren, bijzondere takken of basten. Ze dragen namen met woorden als bizar, monster of krul en beloven veel show te brengen in de toekomst.

Varenvallei en klimmers

Langs de beek en bij de nieuwe brug groeien verschillende soorten varens. Je vindt er ook verschillende, decoratieve bramen, *Rubus*. Je herkent ze aan hun hoog opschietende twijgen. In enkele bomen zijn lentebloeiende klimplanten zoals chocoladewingerd, *Akebia*, en blauwe regen, *Wisteria*, aangeplant. Ze mogen er als liaan vrijelijk doorheen de boomkruin groeien, geheel in de traditie van Jelena en Robert De Belder die van deze plantcombinaties hielden en ze lieten groeien zoals dat in de natuur spontaan voorkomt.

Polypodium glycyrrhiza 'Longicaudatum'

Kijk ook eens in de Reigervijver

In de reigervijver **11** met aan de oever enkele prachtige bossen *Rhododendron yakushmanum* **12**, vind je drijvende bakken waarin winterharde, vleesetende planten blikvangers zijn: *Sarracenia leucophylla* **13**.

Hamamelis-entuin

In Arboretum Kalmthout groeit de grootste collectie toverhazelaars, *Hamamelis*, van het Europese vasteland. Het is een erfgoedcollectie en dus erg belangrijk om te bewaren én te versterken. In de nieuwe tuin maakten we daarom ruimte voor een heuse entuin van *Hamamelis* **14**. Hier staan de verschillende benaamde cultivars van *Hamamelis* naast elkaar op gebogen rijen. Op die manier zijn de toverhazelaars niet alleen goed met elkaar te vergelijken, maar veel belangrijker, ze vormen (toekomstige) moederplanten voor het knippen van cultivarecht enthout. Er is plaats voor 327 planten, en nu zijn er al 210 plekken ingenomen. De vrije posities zullen zonder twijfel snel aangevuld worden met ontbrekende cultivars, verschillende zijn ondertussen in opkweek in onze kwekerij.

Deze entuin is niet toegankelijk voor bezoekers, maar je kunt hem wel bewonderen bij het hek. Hij is omsloten door een ongebruikelijke haag van ijzerhout, *Parrotia* **15**. Deze haag zal in de herfst prachtig geel-oranje-rood kleuren.

TIP

Elk jaar in januari en februari zijn het Hamamelisfeesten, dan vieren we hier de honderden bloeiende toverhazelaars die doorheen de arboretumtuin groeien. Ook in de Tuin van Sonia zijn in die periode vele toverhazelaars te bewonderen.

Transformatie van de tuin

Kerstbomen en de coniferenhaag

Hoewel de bestaande tuin veel open ruimte had, moest er toch plaats gemaakt om te kunnen planten. De vorige eigenares plantte na elke jaarwisseling een *Picea abies* in de tuin aan, maar deze groep flink uitgegroeide kerstbomen was aangetast door de letterzetter-kever en kon niet meer gered worden. Ook een hoge coniferenhaag die als een muur de scheiding vormde met het bestaande arboretum is weggehaald.

Verhuizen voor gevorderden

Dankzij de extra ruimte, konden we enkele bomen uit de bestaande tuin een betere plek geven. Zo verhuisde de treurhaagbeuk, *Carpinus betulus* 'Pendula' **16**, uit de rode tuin naar een prominente plek in de Tuin van Sonia. Met man en macht, maar ook heel voorzichtig.

Buitenkamer

De aangekochte tuin had een oud tennisveld waar al jarenlang niet meer op gespeeld werd. We beslisten om deze zone als Buitenkamer **17** een toekomst te geven om er tentoonstellingen, activiteiten en samenkomsten te laten plaatsvinden. Het is een plek die langs drie zijden is afgesloten door zo'n veertig grote *Taxus*-planten die hier in de winter van 2021 arriveerden.

TIP

Heb je de fluisterbuis **18** al eens uitgeprobeerd? Voor een lied, een gedicht, een grap of een lief geheim? Probeer het eens uit!

Oversteek

De Gloriëtte, het witte negentiende-eeuwse tuinpaviljoen, heeft nu een volwaardige *patte d'oise*, een term uit de tuinarchitectuur die verwijst naar een punt van waaruit verschillende paden en zichtlijnen vertrekken. Een van de nieuwe paden gaat over een gloednieuwe brug over de beek die vroeger de grens was tussen het arboretum en de buurttuin.

Stap je over de brug **19**, dan ontdek je halfweg een in steen gegraveerde tekening en volgende teksten: 'Quod est superius est sciut id quod est inferius' en 'Quod est inferius est sicut id quod est superius'. Vrij vertaald: 'Een boomkruin kan enkel uitgroeien en floreren wanneer ook de wortels gelijke ruimte en identieke kansen krijgen.' Een motto waar iedereen mee verder kan, uit welke hoek je het ook bekijkt.

Bedankt!

De opening van de Tuin van Sonia was nooit mogelijk geweest zonder de vele gedreven medewerkers, vrijwilligers en aannemers die in krap tweeënhalf jaar deze hectare omvormden tot een onderdeel van de arboretumtuin.

Verder konden we ook rekenen op de financiële steun van honderden meters en peters die voor elke vierkante meter een gift deden. Het is een genoegen om te zien hoeveel mensen het arboretum en haar bomen en planten een warm hart toedragen. Dank aan de Koning Boudewijnstichting om via een speciale projectrekening dit project mee mogelijk te maken.

Adopteer een boom

De campagne 'Word meter of peter van een vierkante meter' is afgelopen, maar in het najaar van 2023 kun je meter of peter worden van een zeldzame, een bedreigde of een historische boom. Elk jaar opnieuw beslis je zelf of je meter of peter wil blijven. Als meter of peter kun je ook kiezen om bij te dragen aan de volledige plantencollectie van onze botanische tuin. En waarom niet een meter- of peterschap cadeau doen om een gelegenheid te vieren of een mooie herinnering vast te leggen. Stap mee in het leven van jouw bijzondere boom, en schenk de arboretumtuin een mooie, groene toekomst. Vraag info aan het onthaal.

Arboretum Gin & Florist

De productie en de verkoop van Arboretum Gin met toverhazelaarbloempjes geplukt in Arboretum Kalmthout, was een manier om fondsen te werven ten voordele van de tuinuitbreiding. De gin is enthousiast onthaald door de bezoekers, en won in 2022 zelfs een zilveren medaille op de London Spirits Competition! Ook al is de fondscampagne voor deze tuinuitbreiding afgelopen, de Arboretum Gin blijft te koop in onze shop, en de tuiniers blijven elk jaar plukken. Meer zelfs, er is nu ook een alcoholvrij aperitief op basis van toverhazelaarsbloempjes uit de tuin: Florist. De opbrengsten van beide dranken zullen integraal naar het collectiefonds van Arboretum Kalmthout gaan.

Nog niet uitgekeken?

Scan deze QR-code en bekijk enkele fotoalbums over de evolutie van de werken in de Tuin van Sonia.

Mis niks

Schrijf je in op de nieuwsbrief en blijf op de hoogte van onze activiteiten en hoogtepunten uit de tuin:
www.arboretumkalmthout.be/nieuwsbrief

arboretum KALMTHOUT

 Provincie
Antwerpen

Gedrukt met plantaardige inkt op papier met 100% gerecycleerde vezel in een plaatselijke drukkerij die volledig draait op groene energie.

2023, Kalmthout, België.

Wettelijk depot: D/2023/0180/06

BE 0418.558.364 – RPR Antwerpen | V.U.: Ir. A. Rammeloo
Tekst: Abraham Rammeloo, Leen Creve, Eva D’haenens
Foto’s: Arboretum Kalmthout
Ontwerp: Bart Rylant

[arboretumkalmthout](#)

[arboretumkalmt](#)

[arboretumkalmthout](#)

www.arboretumkalmthout.be

Heuvel 8 • 2920 Kalmthout • België

TEL +32 (0)3 666 67 41 • info@arboretumkalmthout.be